

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Філологічний факультет

**ПРОГРАМА  
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ  
3  
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ТА  
ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Галузь знань: 01 «Освіта/Педагогіка»

Ступінь вищої освіти – *«Магістр»*

Спеціальність – 014 «Середня освіта (Мова і література (польська))»

Освітня програма – «Середня освіта (Мова і література (польська), українська мова і література)»

Професійна кваліфікація – «Вчитель польської мови і літератури, української мови і літератури та зарубіжної літератури»

Схвалено на засіданні кафедри української мови.  
Протокол № 10 від 28 жовтня 2021 р.

Схвалено на засіданні кафедри української літератури та теорії літератури  
Протокол № 9 від 13 жовтня 2021 р.

Схвалено на засіданні кафедри світової літератури та славістики  
Протокол № 9 від 12 жовтня 2021 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради філологічного факультету.  
Протокол № 10 від 29 жовтня 2021 р.

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Кваліфікаційний екзамен з української мови і літератури та зарубіжної літератури призначений для магістрів денної форми навчання спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література (польська))» освітньої програми «Середня освіта (Мова і література (польська), українська мова і література)». Цей комплексний екзамен має на меті визначити здатність а) використовувати філологічні знання в галузі літературознавства та мовознавства для ефективного викладу мовного/мовленнєвого та літературного матеріалу у процесі викладання української мови та літератури і зарубіжної літератури в середній школі; б) визначати специфіку та основні закономірності розвитку сучасної української та зарубіжної літератури, жанрової природи творів, стильових особливостей творчості митців; в) застосовувати загальнолінгвістичні, літературознавчі, методичні принципи і методи дослідження.

Кваліфікаційний іспит є засобом об'єктивного контролю якості вищої освіти з ґрунтовної підготовки магістрів, рівень якої встановлюється опосередковано за допомогою різних за формою та складністю завдань. Цей екзамен охоплює основні питання теоретичного і практичного характерів, які спрямовані на виявлення зазначених компетентностей.

Білет складається з чотирьох питань, три з них теоретичні, які відображають відповідно програмовий матеріал з української мови і літератури та зарубіжної літератури. Четверте завдання практичного характеру на виконання лінгвістичного чи літературознавчого аналізу.

До складання цього кваліфікаційного екзамену допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану та програм з курсу, а також виконали усі науково-дослідні роботи (курсіві) з цих напрямів.

Для проведення кваліфікаційного екзамену організовується екзаменаційна комісія у складі голови та екзаменаторів (членів) комісії. Комісія створюється щорічно наказом ректора і діє протягом календарного року.

## ПРОГРАМА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

### *Сучасна українська літературна мова*

1. Слово як основна одиниця мови, його характерні ознаки й функції. Лексичне значення слова.
2. Однозначні й багатозначні слова. Типи багатозначності в українській мові.
3. Лексико-семантична система української мови. Групи слів за значенням (омоніми, синоніми, антоніми, пароніми)
4. Лексика української мови за походженням. Шляхи запозичень. Етапи освоєння запозичених слів і семантичні процеси, що їх супроводжують.
5. Лексика кодифікована й некодифікована, загальнонародна й регіонально або соціально обмеженого використання. Територіально обмежена лексика (діалектизми), аспекти її вивчення. Нейтральна та стилістично маркована лексика.
6. Поняття фразеологічної одиниці (фразеологічного звороту). Співвідношення між лексичним значенням слова й значенням фразеологізму. Питання класифікації фразеологічних одиниць. Джерела української фразеології.
7. Українська лексикографія і типологія словників. Словники сучасної мови (енциклопедичні, лінгвістичні). Діалектна, історична, етимологічна, письменницька лексикографія.
8. Артикуляційно-акустична природа звука мови і його лінгвістичне (фонологічне) визначення. Основні поняття фонології. Розвиток теорії фонем. Фонема й алофони. Система фонем сучасної української мови. Принципи й критерії встановлення фонологічності звукових одиниць.
9. Система голосних фонем української мови: класифікації, загальна характеристика. Система приголосних фонем української мови: класифікації, загальна характеристика.
10. Зміни звуків у мовному потоці та їх фонологічна інтерпретація. Модифікації фонем та основні чергування голосних та приголосних фонем.
11. Склад як сегментно-надсегментна (просодична) одиниця. Типи складів. Теорії складоподілу. Наголос.
12. Орфоепічні норми та їх суспільне значення. Орфоепічна норма і варіант. Орфоепічні норми в системі українського вокалізму консонантизму.
13. Український алфавіт (абетка), його писана та друкована форми. Співвідношення між літерами українського алфавіту і фонемами української літературної мови.
14. Український правопис, його історія. Принципи орфографії української мови: фонетичний, морфологічний та історичний, або традиційний. Смыслові, або семантико-диференційні, написання.
15. Граматичне значення слова. Граматичні форми (засоби) і способи вираження граматичних значень в українській мові. Елементи

- аналітизму в морфологічній системі української мови.
16. Морфеміка і словотвір. Типи морфем. Основні способи словотворення в українській мові.
  17. Іменник як частина мови. Семантичні, морфологічні, синтаксичні та словотвірні ознаки. Категорії роду, числа і відмінка іменника (структура граматичних значень, функції).
  18. Прикметник: семантичні, морфологічні та синтаксичні ознаки. Лексико-граматичні розряди прикметників. Форми прикметника. Парадигматика прикметників.
  19. Числівник: семантичні, морфологічні та синтаксичні ознаки. Семантичні і структурні розряди числівників. Особливості відмінювання.
  20. Семантико-функціональна класифікація займенників. Інтерпретація займенника в шкільній і науковій морфології.
  21. Дієслово: семантичні, морфологічні та синтаксичні ознаки. Питання про обсяг дієслівної лексеми. Морфологічні категорії дієслова. Дієвідмінювання.
  22. Дієприкметник і дієприслівник у системі дієслова. Дієслова, що не мають форм дієприкметника і дієприслівника. Форми на *-но*, *-то*. Інтерпретація дієприкметника і дієприслівника в шкільній і науковій морфології.
  23. Прислівник, його частиномовні ознаки. Словотвір прислівників. Питання про категорію стану і модальні слова.
  24. Службові слова. Сполучники, прийменники, частки. Питання про частиномовний статус вигуків. Взаємоперехід у системі службових і повнозначних частин мови.
  25. Речення в ієрархічній системі мовних одиниць. Диференційні та типологічні ознаки речення.
  26. Теорія односкладних речень. Критерії класифікації. Питання про типологічні обсяги односкладних речень (місце означено-, неозначено- й узагальнено-особових речень у класифікаційних схемах новітнього синтаксису).
  27. Основні поняття теорії простого ускладненого речення. Ускладнення як синтаксична категорія. Питання про синтаксичний статус речень із однорідністю та звертанням.
  28. Принципи класифікації складних речень у синтаксичній традиції і сучасній синтаксичній теорії. Складносурядне речення. Загальна характеристика.
  29. Структурні особливості та семантико-структурні типи складнопідрядних речень. Складнопідрядні багатокomпонентні речення.
  30. Проблема статусу складних безсполучникових речень. Розділові знаки в безсполучникових реченнях. Складні сполучниково-безсполучникові речення.

### *Історія української літератури*

1. Пісня як жанр фольклору. Пісні літературного походження.
2. Казки і легенди як жанри фольклору.
3. Патріотизм та героїка «Слово о полку Ігоревім».

4. Історичне значення і літературні особливості найдавніших літописів Київської держави та пізніших козацьких літописів.
5. Григорій Сковорода. Літературна творчість.
6. «Енеїда» І. Котляревського та її значення для української культури.
7. Основні школи та специфіка творчості українських романтиків.
8. Періодизація життя та творчості Тараса Шевченка. Ранній період творчості (до 1847 р.).
9. Творчість Т. Шевченка періоду заслання і періоду після заслання (з 1847 до 1861 р.). Філософська та релігійна проблематика.
10. Значення творчості І. Нечуя-Левицького для розвитку української літератури. Повісті «Микола Джеря», «Кайдашева сім'я», «Хмари», історичний роман «Князь Вишневецький».
11. Проблематика і натуралістичні аспекти роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» П. Мирного.
12. Біографія Івана Франка. Еволюція його світогляду. Формально-стильова та ідейна різноманітність поезії І. Франка.
13. Художнє відображення соціально-психологічних, політичних і моральних проблем у прозі Івана Франка. Типовість образів та їх індивідуалізація в романі «Перехресні стежки».
14. Модерністична специфіка прози М. Коцюбинського, О. Кобилянської, В. Стефаника і В. Винниченка.
15. Неоромантична характеристика творчості Лесі Українки. Ідеї, мотиви стилю.
16. Розстріляне Відродження: ідеї, дух, трагедія талантів. Основні представники (М. Хвильовий, В. Підмогильний, М. Куліш, М. Зеров, Г. Косинка та ін.).
17. М. Хвильовий. Загальна характеристика творчості. Ідейна еволюція письменника.
18. Неоромантична творчість письменників-вісниківців: Є. Маланюк, Л. Мосендз, Ю. Липа, О. Ольжич, О. Теліга, Ю. Дараган, Ю. Клен. Ідеї, естетичні засади, місце в історії літератури.
19. Вісниківські концепти і націософія поезії Євгена Маланюка (збірки «Стилет і стилос», «Гербарій», «Земля й залізо», «Земна Мадонна», «Перстень Полікрата»).
20. Українська радянська література як «корозія талантів». Метод соцреалізму. Основні представники (П. Тичина, М. Рильський, А. Малишко, Ю. Яновський, М. Стельмах, О. Гончар).
21. Ідейно-естетичні особливості прозової творчості О. Турянського, І. Багряного, У. Самчука, В. Барки.
22. Шістдесятництво як літературне й суспільне явище, його течії та основні представники (В. Симоненко, Л. Костенко, Д. Павличко, І. Драч, Б. Олійник та ін.).
23. Ліна Костенко. Поетичні та прозові твори. Романи «Маруся Чурай», «Берестечко». Своєрідність поетичного стилю і вершинні здобутки творчості Л. Костенко.

24. Дисидентство в українській літературі та суспільному житті 60-80-х років. Творчість (В. Стуса, І. Світличного, З. Красівського, Ігор та Ірина Калинці).
25. Специфіка літературної творчості у 1980-х рр. (В. Герасим'юк, Ю. Андрухович, І. Малкович, О. Лишега).
26. Специфіка літературного процесу періоду Незалежності. Основні течії і представники (В. Медвідь, Є. Пашковський, М. Матіос, Г. Пагутяк, С. Жадан, І Павлюк).
27. Поняття літератури як виду мистецтва. Літературні роди, види, жанри.
28. Ідея (сутність) мистецтва. Основні критерії художності.
29. Чотирирівнева макроструктура літературного твору: зовнішня форма, внутрішня форма, зміст і сенс.
30. Основні стилі і напрями в історико-літературному процесі, їхня характеристика (на вибір).

### *Історія зарубіжної літератури*

1. Ідейно-художній зміст «Іліади» Гомера.
2. «Дафніс і Хлоя» Лонга як типовий зразок грецького роману.
3. Давньогрецький театр як явище культури. Есхіл – «батько» давньогрецької трагедії.
4. Поняття про середньовічну релігійну літературу та роль Біблії у її формуванні.
5. Причини виникнення середньовічної міської літератури та її стиль. Сатиричні і дидактичні жанри міської літератури. Середньовічна драма. Лірика середньовічних міст.
6. Роман Мігеля де Сервантеса у контексті іспанського Відродження.
7. Вільям Шекспір: драматична та сонетна творчість. Шекспірівське питання.
8. Загальна характеристика бароко як літературного напрямку XVII ст. (на прикладі філософської драми Кальдерона «Життя – це сон»).
9. Загальна характеристика класицизму як літературного напрямку XVII ст. (на прикладі комедії Мольєра «Міщанин-шляхтич»).
10. Втілення художньо-естетичних принципів класицизму в творчості драматургів (на прикладі творів П. Корнеля «Сід» або Ж. Расіна «Федра»).
11. Просвітництво як ідейний рух, визначити комплекс його ідей, основні ознаки всесвітньої літератури цієї доби. «Робінзон Крузо» Д. Дефо як реалістичний просвітницький роман.
12. Ідейно-художні особливості творчості Вольтера. Загальна характеристика філософської повісті «Простак».
13. Особливості німецького романтизму. Творчість Е.Т.А. Гофмана.
14. Особливості англійського романтизму. Творчість Дж. Байрона.
15. Особливості французького романтизму Творчість В. Гюго.
16. Особливості польського романтизму. Творчість А. Міцкевича.
17. Специфіка англійського реалізму та її втілення у творчості Ч. Діккенса (на матеріалі творів за вибором студента).
18. Ідейно-художня своєрідність французького реалістичного роману (на матеріалі творів Стендаля або О. де Бальзака – за вибором студента).

19. Специфіка американського реалізму та творчість Марка Твена (на матеріалі романів «Пригоди Тома Соєра» та «Пригоди Гекльберрі Фінна»).
20. Поняття символізму. Творчість А. Рембо.
21. Драма-феєрія М. Метерлінка «Синій птах».
22. Філософсько-естетична та моральна проблема роману «Портрет Доріана Грея» О. Вайлда.
23. Особливості творчості Рільке. Р.М. Рільке й Україна.
24. Філософія та естетика модернізму.
25. Концепція світу і людини та їх реалізація в творчості Ф. Кафки.
26. Етичний, естетичний та філософський зміст казки А. де Сент-Екзюпері «Маленький принц».
27. Філософська проблематика роману Альбера Камю «Чума».
28. Філософія роману В. Голдінга «Володар мух».
29. «Театр абсурду» Особливості світосприйняття письменників-абсурдистів та їх відображення в структурі нової драми.
30. Своєрідність філософського роману Айріс Мердок «Чорний принц».

### **КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ**

Кожний випускник традиційним способом вибирає білет, в який включено три теоретичних запитання та практичне завдання.

Підготовка до відповіді на питання білету триває 30 хвилин, після чого студент приступає до відповідей.

Загальна оцінка за екзамен на основі сумування результатів усіх етапів роботи складає 100 балів, з яких:

Теоретичне питання з української мови (20 балів).

Теоретичне питання з української літератури (30 балів).

Теоретичне питання з зарубіжної літератури (30 балів).

Практичне завдання (20 балів)

#### **Переведення балів в оцінку:**

Сумарна оцінка (у балах)	Екзаменаційна оцінка	Сумарна оцінка (у балах)	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	„відмінно”	90-100	A
75-89	„добре”	82-89	B
		75-81	C
60-74	„задовільно”	67-74	D
		60-66	E
0-59	„незадовільно”	35-59	FX
		0-34	F

## СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

### *Сучасна українська літературна мова*

1. Авксентьев Л. Г. Сучасна українська мова: фразеологія. – Харків: Вища школа, 1983. – 137 с.
2. Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. – Харків: Вища школа, 1987. – 135 с.
3. Алексієнко Л. А., Зубань О. М., Козленко І. В. Морфологія сучасної української мови: [Морфологія. Словотвір. Парадигмологія]: навч. посіб.; Київ : Київський ун-т, 2014. 675 с.
4. Баран Я. А., Зимомря М. І., Білоус О. М., Зимомря І. М. Фразеологія: знакові величини. Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 256 с.
5. Бевзенко С.П., Л.П.Литвин, Г.В.Семеренко. Сучасна українська мова. Синтаксис. – К., 2005.
6. Безпояско О. К., Городенська К. Г. Морфеміка української мови. – К.: Наукова думка, 1987. – 212 с.
7. Бойко В. М., Давиденко Л. Б. Граматика української мови: морфеміка, словотвір, морфологія : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2014. 246 с.
8. Ващенко В. С. Українська лексикологія: Семантико-стилістична типологія слів.: Посібник для студентів-філологів. – Дніпропетровськ: ДДУ, 1979. – 127 с.
9. Возний Т. М. Словотвір дієслів в українській мові. – Львів: Вища школа, 1981. – 186с.
10. Волох О. Т. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Словотвір. – К.: Вища школа, 1986. – С. 130-182.
11. Гірняк С. П., Лисенко Н. Р., Шумей І. А. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: Навчальний посібник. – Дрогобич: Посвіт, 2008. – 256 с.
12. Горпинич В. О. Українська словотвірна дериватологія. – Дніпропетровськ: ДДУ, 1998. – 190 с.
13. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
14. Дятчук В. В., Пустовіт Л. О. Семантична структура і функціонування лексики української літературної мови. – К.: Наукова думка, 1983. – 156 с.
15. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови. –К.: Вища школа, 1972. – 402 с.
16. Клименко Н. Ф. Основи морфеміки сучасної української мови. – К.: ІЗМН, 1998. – 182 с.
17. Лаврінець О., Симонова К., Ярошевич І. Сучасна українська мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ : Видавничий дім «Киево-Могилянська академія», 2019. 524 с.



18. Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія / За ред. І. К. Білодіда. – К.: Наук. думка, 1973. – 438 с.
19. Сучасна українська літературна мова: Підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.; За ред. А. П. Грищенка. – К.: Вища школа, 2002. – 439 с.
20. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; За ред. М. Я. Плющ. – К.: Вища школа, 2000. – 430 с.
21. Сучасна українська мова: Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева. – К.: Либідь, 1997. – 400 с.
22. Наконечна Л. Б. Сучасна українська мова: Фонетика. Орфоепія. Морфонологія. Графіка. Орфографія: посібник. – видання 2-е, доповнене і перероблене. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 108 с.
23. Семенюк О. А. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія : збірник тестових завдань. Івано-Франківськ : видавець Голіней О.М., 2017. 82 с.
24. Сучасна українська літературна мова / За ред. А. Грищенка. К., 1997.
25. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика : підруч. / А. К. Мойсієнко та ін. К. : Знання, 2013. 340 с.
26. Сучасна українська літературна мова / За ред. М. Плющ. – К., 1994.
27. Сучасна українська мова / За ред. О. Пономарева. – К., 1997.

### ***Історія української літератури***

1. Білоус П. В. Історія української літератури XI – XVIII ст.: навчальний посібник / П. Білоус. – К.: ВЦ “Академія”, 2009. – 424 с.
2. Возняк М. Історія української літератури: У 2-х кн. / М. Возняк. – Кн. 1. – Львів: Світ, 1992. – 696 с.; Кн. 2. – Львів: Світ, 1994. – 560 с.
3. Ісіченко І., архієп. Історія української літератури: епоха бароко (XVII – XVIII ст.): навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І. Ісіченко. – Львів: Святогорець, 2011. – 568 с.
4. Історія української літератури: У XII т.: Т. I: Давня література (X – перша половина XVI ст.). – К.: Наукова думка, 2014. – 840 с.; Т. II: Давня література (друга половина XVI – XVIII ст.). – К.: Наукова думка, 2014. – 840 с.
5. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини XIX століття / За ред. О. Галича. – Київ: Центр навч. літератури, 2006. – 390 с.
6. Історія української літератури XIX століття: У 2-х книгах / За ред. М. Жулинського. – Кн. 1 – К. : Либідь, 2005 – 656с.; Кн. 2. – Київ: Либідь, 2005. – 710 с.
7. Історія української літератури XIX століття: Хрестоматія / За ред. Н. Гаєвської. – Київ: Либідь, 2006. – 1326 с.
8. Зеров М. Українське письменство XIX ст. // Зеров М. Твори: У 2-х томах. – Т. 2. – Київ: Дніпро, 1990. – С. 4 – 145. Чижевський Д. Історія української літератури / Д. Чижевський. – К.: ВЦ “Академія”, 2003. – 460 с.
9. Історія української літератури XX століття / За ред. В. Дончика. – Київ: Либідь, 1993. – Книга 1. – 783 с.; Книга 2. – 367 с.

10. Історія української літератури ХХ століття / За ред. В. Дончика. – Київ: Либідь, 1998. – Том 1. – 462 с.; Том 2. – 453 с.
11. Ковалів Ю. Історія української літератури. Кінець ХІХ – поч. ХХ ст. – К.: Академія, 2013. – Т. 1-2.
12. Комаринець Т. Ідейно-естетичні основи українського романтизму (Проблема національного й інтернаціонального). – Львів, 1983. – 223 с.
13. Українська література у портретах і довідках: Давня література – література ХІХ ст. / Довідник. – К.: Либідь, 2000.
14. Чижевський Д. Історія української літератури. – Тернопіль, 1994. – 461 с.
15. Лавріненко Ю. Розстріляне Відродження: Антологія 1917 – 1933: Поезія. – Проза. – Драма. – Есеї. – К.: Смолоскип, 2007. – 5-те видання. – 973 с.
16. Шевчук В. Муза Роксоланська. Українська література ХVІ – ХVІІІ століть: У 2 кн.: Книга перша: Ренесанс. Раннє бароко / В. Шевчук. – К.: Либідь, 2004. – 400 с.; Книга друга: Розвинене бароко. Пізнє бароко / В. Шевчук. – К.: Либідь, 2005. – 728 с.
17. Шалата М. Будителі. «Руська Трійця» та її послідовники. – Дрогобич: Коло, 2011. – 109 с.
18. Єфремов С. Історія українського письменства. – К.: Femina, 1995. – 538 с.

### *Історія зарубіжної літератури*

1. Антична література. Хрестоматія. Давньогрецька поезія в українських перекладах і переспівах / Упоряд. В.П. Маслюк. – К.: ІСДО, 1994. – 276 с.
2. Давньоримська поезія в українських перекладах і переспівах. Хрестоматія / Укл. В. Маслюк – Львів: Світ, 2000. – 328 с.
3. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби відродження. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 248 с.
4. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури ХVІІ–ХVІІІ ст. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 296 с.
5. Давиденко Г.Й., Історія зарубіжної літератури ХІХ – поч. ХХ ст. / Г.Й Давиденко, О.М. Чайка. – К.: ЦНЛ, 2009. – 400 с.
6. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 1: А-К / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 824 с.
7. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: Л-Я / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 864 с.
8. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: навч. посібник. – К.: Академія, 2010. – 496 с.
9. Кун М. А. Легенди та міфи стародавньої Греції. – К.: Академвидав, 2007. – 448 с.
10. Ернст Роберт Курціус. Європейська література і латинське середньовіччя. – Львів: Літопис, 2007. – 752 с.
11. Качуровський І. Генерика і архітектоніка. – Кн. І.: Література європейського середньовіччя. – К.: Вид. дім «Киево-Могилянська акад.», 2005. – 356 с.
12. Кондзьолка В. Історія середньовічної філософії. – Львів: Світ, 2001. – 320 с.

13. Крижанівська О., Крижанівський О. Історія Середніх віків: Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя. Курс лекцій. – К.:Либідь, 2004. – 368 с.
14. Мислителі німецького романтизм (зб. текстів). – Ів.-Франківськ: Лілея-НВ, 2003. – 246 с.
15. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму : Підручник. – К. : Заповіт, 1997. – 464 с.
16. Література західноєвропейського Середньовіччя / За заг. ред. Н.О. Висоцької. Навч. посіб.– Вінниця: Нова книга, 2005. – 464 с.
17. Пашенко В.І, Пашенко Н.І. Антична література. - К. :Либідь, 2001. – 718 с.
18. Підлісна Г.Н. Антична література. – К.: Вища школа,1992. – 255 с.
19. Словник античної міфології / Укл. І. Козовик, О. Пономарів.- К.:Наук. думка,1989 .– 240 с.
20. Пригодій С., Горенко О. Американський романтизм.Полікритика.– К.:Либідь,2006.– 440 с.
21. Шалагінов Б. Романтичний словник: До історії понять і термінів раннього німецького романтизму. - К.: Видавничо-поліграфічний центр НаУКМА, 2010.- 136 с.
22. Тронський І.М. Історія античної літератури. - К.: Рад. школа,1954.- 583 с.
23. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження /За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – 476 с.